

**Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України**

Аліна БІЛЕКА, Ольга ДУЛГЕРОВА

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Навчально-методичний посібник
(збірник лекцій та матеріалів для самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право)

Черкаси 2023

УДК 341.1/8(075.8)
ББК 67.312.1я73

*Розглянуто методичною радою Черкаського інституту пожежної безпеки імені
Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України
(Протокол № 4 від 19.12.2023 року)*

Рецензенти:

- Світлана ОБРУСНА – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри державно-правових дисциплін Черкаського Національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Аліна БІЛЕКА, Ольга ДУЛГЕРОВА Міжнародне право: Навчально-методичний посібник (збірник лекцій та матеріалів для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право). – Черкаси: ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. – 243 с.

Навчально-методичний посібник (збірник лекцій та матеріалів для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право) «Міжнародне право» розкриває основні теоретичні питання міжнародного публічного права, висвітлює зміст основних галузей та інститутів, використовуючи посилання на міжнародне законодавство та рекомендовану наукову літературу.

Навчально-методичний посібник містить тестові завдання, які сприяють ефективному застосуванню норм як міжнародних нормативно-правових актів, так і національного законодавства у сфері міжнародного публічного права, зокрема охорони прав і свобод людини, питань міжнародної та національної безпеки, протидії злочинності, забезпечення міжнародного правопорядку під час практичної роботи або в процесі навчання.

Навчально-методичний посібник призначений для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право.

УДК 341.1/8(075.8)
ББК 67.312.1я73

© ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	
ЛЕКЦІЯ 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ ТА СИСТЕМА МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА.....	
1. Поняття та визначення міжнародного публічного права.....	
2. Особливості міжнародного права.....	
3. Основні риси сучасного міжнародного права.....	
4. Галузі та інститути міжнародного права.....	
5. Співвідношення міжнародного публічного та міжнародного приватного права.....	
ЛЕКЦІЯ 2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА.....	
1. Поняття та класифікація основних принципів сучасного міжнародного права.	
2. Правовий зміст основних принципів сучасного МП.....	
ЛЕКЦІЯ 3. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ ВИЗНАННЯ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВОНАСТУПНИЦТВО ДЕРЖАВ.....	
1. Поняття визнання та його правові наслідки.....	
2. Визнання держав у міжнародному публічному праві.....	
3. Визнання урядів у міжнародному публічному праві.....	
4. Визнання національно-визвольних рухів у міжнародному публічному праві.....	
5. Поняття міжнародного правонаступництва.....	
6. правонаступництво держав щодо міжнародних договорів.....	
7. правонаступництво у відношенні державної власності.....	
8. правонаступництво у відношенні державних архівів та боргів.....	
9. правонаступництво у відношенні громадянства фізичних осіб.....	
ЛЕКЦІЯ 4. ТЕРИТОРІЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ.....	
1. Поняття та види територій.....	
2. Державна територія та способи її придбання. Державні кордони..	
3. Міжнародна (недержавна) територія.....	
4. Міжнародні та багатонаціональні річки. Правовий режим Дунаю.	
5. Правовий режим Арктики та Антарктики.....	
ЛЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ГРОМАДЯНСТВА.....	
1. Інститут громадянства у міжнародному праві: договірно-правова база.....	
2. Способи набуття та втрати громадянства.....	
3. Проблеми громадянства у міжнародному праві.....	
ЛЕКЦІЯ 6. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ.....	
1. Право міжнародних договорів, його джерела та кодифікація.....	
2. Правоздатність укладати договори. Сторони в договорах.....	

3. Стадії укладання договорів.....	
4. Форма та структура договорів.....	
5. Дія договорів.....	
6. Тлумачення договору.....	
7. Умови дійсності та недійсності договору.....	
8. Припинення та призупинення дії договору.....	
9. Законодавство України про міжнародні договори.....	
ЛЕКЦІЯ 7. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	
1. Коротка історія створення міжнародних організацій.....	
2. Поняття, основні ознаки та класифікація міжнародних організацій.....	
3. Членство в міжнародних організаціях.....	
4. Історичні передумови створення ООН. Цілі та задачі її діяльності.....	
5. Структура ООН.....	
ЛЕКЦІЯ 8. ПРАВО ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН.....	
1. Державні органи зовнішніх зносин.....	
2. Поняття дипломатичного та консульського права та їх джерела.....	
3. Дипломатичні представництва: поняття, функції, глава та персонал...	
4. Консульські представництва: поняття, функції, глава та персонал.....	
ЛЕКЦІЯ 9. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО.....	
1. Поняття міжнародного гуманітарного права та предмет його правового регулювання.....	
2. Особливості виникнення та розвитку міжнародного гуманітарного права.....	
3. Джерела та суб'єкти міжнародного гуманітарного права. Принципи міжнародного гуманітарного права.....	
4. Види та учасники збройних конфліктів.....	
5. Початок війни та його правові наслідки.....	
6. Театр війни у міжнародному гуманітарному праві.....	
ЛЕКЦІЯ 10. МІЖНАРОДНЕ МОРСЬКЕ ПРАВО.....	
1. Поняття міжнародного права, його особливості та кодифікація.....	
2. Правовий статус та правовий режим морських просторів.....	
ЛЕКЦІЯ 11. МІЖНАРОДНЕ ПОВІТРЯНЕ ТА КОСМІЧНЕ ПРАВО.....	
1. Поняття, предмет та джерела міжнародного повітряного права.....	
2. Основні принципи міжнародного повітряного права.....	
3. Правове регулювання міжнародних польотів та комерційні свободи повітря. Міжнародні авіаційні організації.....	
4. Поняття, джерела та особливості міжнародного космічного права.....	
5. Правовий режим космічного простору та небесних тіл.....	
6. Правовий статус космічних об'єктів та космонавтів.....	
ЛЕКЦІЯ 12. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. МИРНІ ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ.....	
1. Міжнародне правопорушення: поняття та ознаки.....	
2. Склад міжнародного правопорушення.....	
3. Види міжнародних правопорушень.....	

4. Кваліфікація діяння як міжнародно-протиправного.....	
5. Поняття міжнародного спору.....	
6. Міжнародно-правові засоби мирного вирішення спорів (конфліктів)..	
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ	
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ	
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.....	